

Crna Gora

Ministarstvo rada i socijalnog staranja

**IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA ZA SPROVOĐENJE
STRATEGIJE RAZVOJA SISTEMA SOCIJALNE ZAŠTITE STARIJIH (2018-2022) ZA 2019. GODINU**

Podgorica, mart 2020. godine

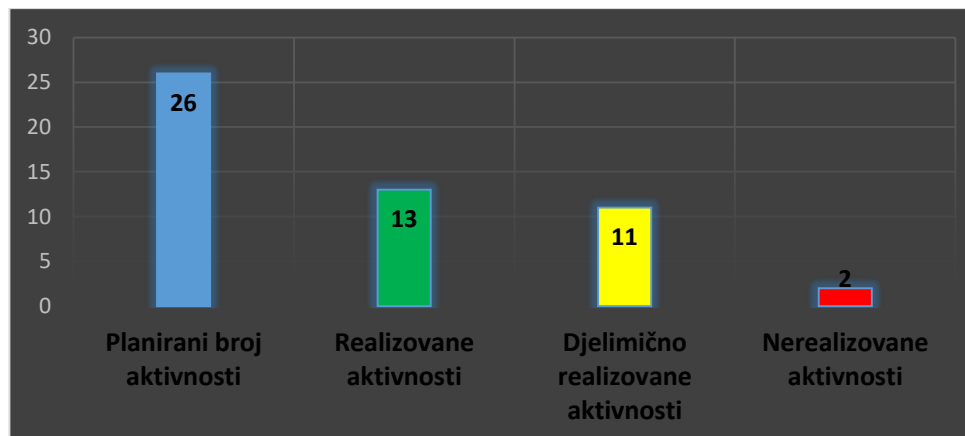
I UVODNI REZIME

Strategija razvoja sistema socijalne zaštite starijih za period od 2018. do 2022. godine (u daljem tekstu: Strategija) donijeta je radi unapređenja normativnog okvira, daljeg razvoja usluga podrške za život u zajednici, unapređenja kvaliteta socijalne zaštite starijih i povećanja učešća organizacija civilnog društva, nevladinih organizacija, privrednih društava, preduzetnika i fizičkih lica u pružanju usluga socijalne zaštite starijim, na održiv način u vrijeme kada je sistem socijalne zaštite u Crnoj Gori zauzeo jasne pravce razvoja.

Akcionni plan za 2019. godinu za sprovođenje Strategije razvoja socijalne zaštite starijih za period 2018–2022. godine donijet je u decembru 2018. godine.

Najznačajnije aktivnosti koje su realizovane tokom 2019. godine su: započeta je izgradnja Doma za stara lica u Nikšiću; nastavljeno je sa uspostavljanjem i razvojem usluga podrške za život u zajednici za straija lica; u cilju unaprijeđenja sistema kvaliteta usluga za starije izmijenjeni su i dopunjeni standardi usluge smještaja odraslih i starih lica, usluge podrške za život u zajednici, savjetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih usluga i standardi usluge smještaja u prihvatilištu – skloništu; nastavljen je postupak licenciranja stručnih radnika, pružaoca usluga i postupak akreditacije programa obuke za stručne radnike, stručne saradnike i saradnike.

Akcionim planom za 2019. godinu za sprovođenje Strategije razvoja socijalne zaštite starijih za period 2018–2022. godine planirano je 10 mjera i 26 aktivnosti. U toku 2019. godine za realizaciju ili početak realizacije je prispjelo 26 aktivnosti, od čega je realizovano 13 aktivnosti, odnosno 50 % aktivnosti, 11 aktivnosti je djelimično realizovano, odnosno procentualno 42 %. Ukupan broj nerealizovanih zadataka odnosno aktivnosti je 2, odnosno procentualno 8 %.

U izradi Izvještaja Akcionog plana za 2019. godinu učestvovala je međuresorna Radna grupa, sastavljena od predstavnika: Ministarstva rada i socijalnog staranja, Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu, Uprave za inspekcijske poslove, JU Instituta za javno zdravlje, Zajednice opština i Crvenog krsta Crne Gore.

Strateški cilj Strategije i Akcionog plana je unaprijeđena socijalna zaštita starijih u Crnoj Gori, s integrisanim uslugama i podrškom radi očuvanja i poboljšanja kvaliteta njihovog života. Ovaj cilj se realizuje implementacijom operativnih ciljeva, i to: *unaprijediti socijalnu odgovornost i integrativni pristup koji omogućava podsticanje socijalne inkluzije, povećanje kvaliteta života i korišćenje kapaciteta starijih lica za samostalan život, unaprijediti usluge socijalne zaštite starijih i unaprijediti sistem kvaliteta usluga za starije.*

U okviru operativnog cilja **1 Unaprijediti socijalnu odgovornost i integrativni pristup koji omogućava podsticanje socijalne inkluzije, povećanje kvaliteta života i korišćenje kapaciteta starijih lica za samostalan život** je postignuta pozitivna vrijednost u indikatorima koji se mjere u 2018. i 2019. godini na način što je povećan je broj starijih za 8,15 %, obzirom da broj starijih koji koriste usluge podrške za život u zajednici u 2018. godini je bio 1.300 korisnika, a u 2019. godini 1406 korisnika, na koji način se utiče na unapređenje kvaliteta života i osnaživanja za samostalan i produktivan život odraslih i starih lica sa invaliditetom, odraslih i starih lica koje su žrtve nasilja u porodici, i drugih lica kojima je usljed posebnih okolnosti i socijalnog rizika potrebno korišćenje usluga iz oblasti socijalne i dječje zaštite.

U okviru operativnog cilja **2 Unaprijediti usluge socijalne zaštite starijih** postignuta je pozitivna vrijednost u indikatorima koji su mjere u 2018. i 2019. godini na način što je za 9,2 % povećano finansiranje usluga za starije (smještaj u ustanovu, prihvatilište, pomoć u kući i dnevni boravak), obzirom da je za finansiranje usluga za starije u 2018. godini izdvojeno 661.968,00 eura, a u 2019. godini za finansiranje usluga za starije izdvojeno je 722.967,00 eura.

U okviru operativnog cilja **3 Unaprijediti sistem kvaliteta usluga za starije** postignuta je pozitivna vrijednost u indikatorima koji su mjere u 2018. i 2019. godini na način što je povećan broj licenciranih pružalaca usluga u oblasti socijalne i dječje zaštite, licenciranih stručnih radnika i akreditovanih programa obuke, odnosno povećan je broj licenci za obavljanje djelatnosti za pružaoce usluga za starije za 126 % u odnosu na 2018. godinu, obzirom da je u 2018. godini broj licenci za obavljanje djelatnosti bio 19, a u 2019. godini broj licenci za obavljanje djelatnost je 43. Unaprijeđen normativni okvir u socijalnoj i dječjoj zaštiti.¹

¹ Pravilnik o organizaciji, normativima, standardima i načinu rada centra za socijalni rad;

Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluge smještaja odraslih i starih lica;

Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluga podrške za život u zajednici;

Pravilnika o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluge smještaja u prihvatilištu-skloništu;

Pravilnika o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima savjetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih usluga.

Nerealizovane aktivnosti i izazovi za njihovu realizaciju

Akcionim planom za 2019. godinu za sprovođenje Strategije razvoja socijalne zaštite starijih za period 2018–2022. godine kojim je predviđeno 26 aktivnosti nijesu realizovane dvije aktivnosti i to: Uspostavljanje usluge mala grupna zajednica za osobe sa invaliditetom i Kroz lokalne planove socijalne inkluzije podržati postojeće i planirati nove usluge socijalne zaštite, u kojima kao volonteri učestvuju stariji i mladi.

Usluga za lica sa invaliditetom mala grupna zajednica nije uspostavljena iz razloga što jedinice lokalne samouprave nisu obezbijedile zemljište za uspostavljanje ove usluge. U narednom periodu potrebno je afirmisati lokalne samouprave u cilju prepoznavanja značaja za ovu uslugu. Kroz lokalne planove socijalne inkluzije nisu podržane postojeće i planirane nove usluge socijalne zaštite, u kojima kao volonteri učestvuju stariji i mladi iz razloga što jedinice lokalne samouprave nisu donijele lokalne planove socijalne inkluzije. Potrebno je da se jedinice lokalne samouprave donesu lokalne planove socijalne inkluzije kroz koje će planirati nove usluge socijalne zaštite, u kojima kao volonteri učestvuju stariji i mladi.

Aktivnosti strategije su finansirane iz sredstava Ministarstava rada i socijalnog staranja i Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu i Instituta za javno zdravlje. Ukupna sredstva za realizaciju aktivnosti definisanih Akcionim planom za 2019. godinu za realizaciju Startegije bila su planirana u iznosu od 5.601.800,00 eura. Za aktivnosti za koje je nosilac aktivnosti Ministarstvo rada i socijalnog staranja bilo je planirano 5.586.300,00 eura, a utrošeno je 5.386.300,00 eura, iz razloga što jedna aktivnost nije realizovana. Za aktivnosti za koje je nosilac aktivnosti Zavod za socijalnu i dječju zaštitu bilo je planirano 13.000,00 eura, a utrošeno je 13.000,00 eura. Za aktivnosti za koje je nosilac aktivnosti Ministarstvo zdravlja bilo je planirano 2.500,00 eura, a utrošeno je 2.500,00 eura.

Za dalji razvoj i uspostavljanje usluga u oblasti socijalne zaštite neophodno je da se u narednom periodu jedinice lokalnih samouprava značajnije uključe u planiranje, uspostavljanje i finansiranje usluga socijalne i dječje zaštite u cilju dostupnosti usluga u najmanje restriktivnom okruženju i prevenciji institucionalizacije kako bi se poboljšao kvalitet života korisnika i njihova socijalna uključenost u zajednici, kao i da se sredstva za usluge za kojima postoji potreba obezbjeđuju kroz postupak javne nabavke javnim pozivom ili javno-privatnim partnerstvom na način kako je to propisano Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti.

II KLUČNA DOSTIGNUĆA

Operativni cilj 1: Unaprijediti socijalnu odgovornost i integrativni pristup koji omogućava podsticanje socijalne inkluzije, povećanje kvaliteta života i korišćenje kapaciteta starijih lica za samostalan život

Jedan od principa Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti je, između ostalog, pluralizam usluga i pružalaca usluga socijalne i dječje zaštite koje obavljaju i organizacije civilnog društva i druga pravna i fizička lica, pod uslovima i na način propisanim zakonom. U tom smislu u izvještajnom periodu realizovane su aktivnosti koje se odnose na uspostavljanje i razvoj usluga socijalne i dječje zaštite – podrške za život u zajednici, smještaja i savjetodavno terapijskih i socijalno-edukativnih.

Kroz projekat "Nastavak reforme sistema socijalne i dječje zaštite" koji Ministarstvo rada i socijalnog staranja sprovodi u partnerstvu sa UNDP-jem kontinuirano se radi na razvoju i podršci pružanju usluga na lokalnom nivou orijentisanih na krajnje korisnike. Paralelno sa razvojem usluga, kroz projekat "Razvoj kapaciteta za pružanje usluga socijalne zaštite u Crnoj Gori" radi se i na unaprjeđenju prostornih kapaciteta za pružanje usluga socijalne zaštite. Uspostavljene su sljedeće usluge: pomoć u kući za odrasla i stara lica sa invaliditetom koju koristi 1200 korisnika u 15 opština; dnevni boravak za odrasla i stara lica sa invaliditetom-uspostavljeno 12 dnevnih boravaka (u opštinama: Nikšić (3), Danilovgrad (2), Mojkovac (1), Plav (1), Bijelo Polje (1), Rožaje (1), Petnjica (1), Kotor-Risan (1) i Prijestonici Cetinje (1); koje koristi oko 200 korisnika; smještaj u prihvatilištu-skloništu za beskućnike u okviru Doma starih "Grabovac" Risan koju koristi oko 6 korisnika, kao i usluga personalne asistencije. Kroz projekat "Razvoj kapaciteta za

pružanje usluga socijalne zaštite u Crnoj Gori" završeni su radovi na zamjeni sistema grijanja u Domu starih u Pljevljima; podržana je izgradnja i opremanje Dnevnog boravka za osobe sa invaliditetom u opštini Pljevlja; razvijen je projektni zadatak za potrebe adaptacije objekata centara za socijalni rad sa ciljem uklanjanja fizičkih barijera za pristup osoba sa invaliditetom.

Uspostavljanjem navedenih usluga značajno se utiče na unapređenje kvaliteta života i osnaživanja za samostalan i produktivan život, odraslih i starih lica sa invaliditetom i odraslih i starih lica kojima je usljed posebnih okolnosti i socijalnog rizika potrebno korišćenje usluga iz oblasti zaštite.

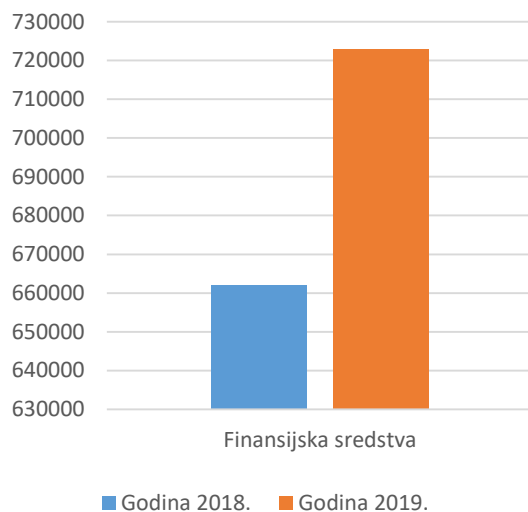
Za dalji razvoj i uspostavljanje usluga u oblasti socijalne zaštite neophodno je da se u narednom periodu jedinice lokalnih samouprava značajnije uključe u planiranje i uspostavljanje usluga u cilju dostupnosti usluga u najmanje restriktivnom okruženju i prevenciji institucionalizacije kako bi se poboljšao kvalitet života korisnika i njihova socijalna uključenost u zajednici.

Na ovaj način postignuta je pozitivna vrijednost u indikatorima koji su mjere u 2018. i 2019. godini, odnosno povećan je broj starijih za 8,15 %, obzirom da broj starijih koji koriste usluge podrške za život u zajednici u 2018. godini je bio 1.300 korisnika, a u 2019. godini 1406 korisnika.

Operativni cilj 2: Unaprijediti usluge socijalne zaštite starijih

U cilju kvalitetnije zaštite starijih lica radi razvoja, odnosno finansiranja usluga namijenjenih starijim licima u izvještajnom periodu iz budžeta države za finansiranje usluga podrške za život u zajednici u 2018. godini izdvojeno 661.968,00 eura, a u 2019. godini za finansiranje usluga za starije izdvojeno je 722.967,00 eura i to za usluge: pomoć u kući za odrasla i stara lica sa invaliditetom; dnevni boravak za odrasla i stara lica sa invaliditetom, prihvatilište i personalna asistencija.

Finansijska sredstva za usluge podrške za život u zajednici

U narednom periodu u cilju kvalitetnije zaštite starijih neophodno je da se jedinice lokalnih samouprava značajnije uključe u finansiranje usluga kako bi usluge za starije bile dostupne u cilju prevencije institucionalizacije i poboljšanja kvaliteta života i njihove socijalne uključenosti u zajednicu, kao i da se sredstva za usluge za kojima postoji potreba obezbjeđuju kroz postupak javne nabavke javnim pozivom ili javno-privatnim partnerstvom na način kako je to propisano Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti.

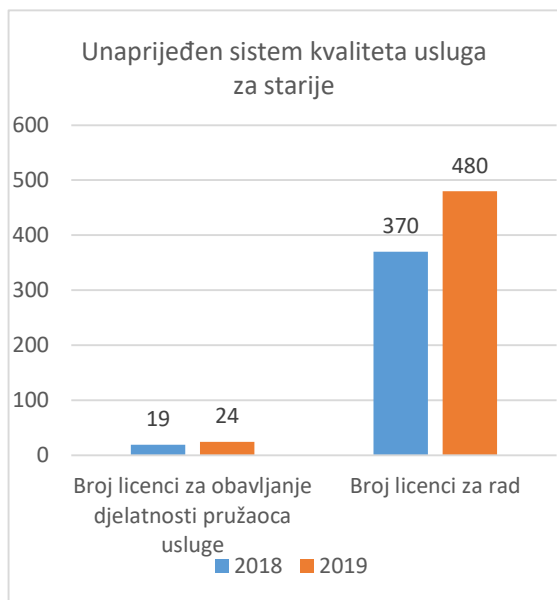
Važno je napomenuti da je u izvještajnom periodu počeo sa radom Dom starih Pljevlja koji je finansiran kroz Regionalni stambeni program a čija je vrijednost 2.331.716,00 eura. Smještajni kapaciteti Javne ustanove za smještaj odraslih lica sa invaliditetom i starih lica "Pljevlja" je 62 mjesta. Treba imati u vidu da se ne radi o usluzi podrške za život u zajednici već o usluzi smještaja odraslih i starih lica.

Na ovaj način postignuta je pozitivna vrijednost u indikatorima koji su mjere u 2018. i 2019. godini, odnosno povećano je finansiranje usluga za starije za 9,2 % (smještaj u ustanovu, prihvatilište, pomoć u kući i dnevni boravak), obzirom da je za finansiranje usluga za starije u 2018. godini izdvojeno 661.968,00 eura, a u 2019. godini za finansiranje usluga za starije izdvojeno je 722.967,00 eura.

Operativni cilj 3: Unaprijediti sistem kvaliteta usluga za starije

U cilju unaprjeđenja kvaliteta usluga za starije, unaprijeđeni su postupci licenciranja stručnih radnika i pružalaca usluga. Nakon donošenja podzakonskih akata² započeti su postupci licenciranja stručnih radnika koji su osnovni mehanizam za uvođenje i unaprjeđenje sistema kvaliteta usluga za starije. Izmjenama podzakonskih akata propisani su blaži uslovi za licenciranje pružalaca usluga u oblasti socijalne i dječje zaštite što je uticalo na povećanje broja licenciranih pružalaca usluga u oblasti socijalne i dječje zaštite, a istovremeno omogućilo da se usluge pružaju na ujednačen način bez obzira ko ih pruža (javne ustanove, fizička ili pravna lica, organizacije, NVO) i u kojoj opštini se pružaju.

²Pravilnik o bližim uslovima za izdavanje, obnavljanje, suspenziju i oduzimanje licence za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite ("Službeni list Crne Gore", br. 38/18 i 76/19) i Pravilnik o bližim uslovima za izdavanje, obnavljanje i oduzimanje licence za rad stručnim radnicima u oblasti socijalne i dječje zaštite („Službeni list Crne Gore“, broj 73/17).

Ministarstvo rada i socijalnog staranja izdalo je 43 licence za obavljanje djelatnosti pružaocima usluga socijalne i dječje zaštite. Izdato je 25 licenci javnim ustanovama, 17 nevladinim organizacijama i 1 organizaciji civilnog društva za pružanje usluga: smještaja, podrške za život u zajednici i savjetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih.

Povećanje broja licenci za obavljanje djelatnosti pružaocima usluga za 126,3% je rezultat izmjene standarda za pružanje usluga u oblasti socijalne i dječje zaštite. Iskustva u praksi su pokazala da su standardi za pojedine usluge socijalne i dječje zaštite previsoko postavljeni, pa je Ministarstvo rada i socijalnog staranja izvršilo izmjene podzakonskih akata pri tom vodeći računa da ne bude doveden u pitanje kvalitet pružanja usluga. Nakon izmjene podzakonskih akata došlo je do povećanja interesovanja pružalaca usluga da se licenciraju za obavljanje djelatnosti u oblasti socijalne i dječje zaštite.

Zavod za socijalnu i dječju zaštitu je uspostavio sistem licenciranja stručnih radnika u oblasti socijalne i dječje zaštite. Izdato je 468 licenci za rad za zaposlene u javnim ustanovama, nevladinim organizacijama, drugim sistemima i stručnim radnicima koji nisu u radnom odnosu.

Na ovaj način postignuta je pozitivna vrijednost u indikatorima koji su mjere u 2018. i 2019. godini na način što je povećan broj licenciranih pružalaca usluga u oblasti socijalne i dječje zaštite, licenciranih stručnih radnika i akreditovanih programa obuke.

III TABELARNI PRIKAZ STATUSA REALIZACIJE AKTIVNOSTI U 2019. GODINI

OPŠTI CILJ										
Opšti cilj ove Strategije je unaprijeđena socijalna zaštita starijih u Crnoj Gori, s integrisanim uslugama i podrškom radi očuvanja i poboljšanja kvaliteta njihovog života.										
Operativni cilj 1: Unaprijediti socijalnu odgovornost i integrativni pristup koji omogućava podsticanje socijalne inkluzije, povećanje kvaliteta života i korišćenje kapaciteta starijih lica za samostalan život.										
Indikator učinka: Povećan broj starijih za najmanje 10% koji koriste usluge podrške za život u zajednici u odnosu na 2018. godinu.					Vrijednost na kraju druge godine sprovođenja strateškog dokumenta: Povećan je broj starijih za 8,15 %, obzirom da broj starijih koji koriste usluge podrške za život u zajednici u 2018. godini je bio 1.300 korisnika,a u 2019. godini 1406 korisnika.					
Mjera 1.2. Obavezati da u svakoj lokalnoj samoupravi postoji najmanje jedna usluga socijane zaštite starijih.										
Aktivnost koja utiče na realizaciju	Indikator rezultata i postignute vrijednosti na kraju izvještajnog perioda	Institucije odgovorne za sprovođenje aktivnosti	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije	Novi rok za realizaciju (uz odgovarajuće obrazloženje)	Sredstva planiranja	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke za naredni period sprovođenja
Organizovanje sastanaka s predstavnicima lokalnih samouprava, s ciljem da se identifikuju zajednički interesi i potrebe starijih za uslugama koje se mogu obezbijediti na međupopštinskom nivou.	Broj održanih sastanaka s predstavnicima lokalnih samouprava, s ciljem da se identifikuju zajednički interesi i potrebe starijih za uslugama koje se mogu obezbijediti na	MRSS Partneri: ZSDZ JLSU CSR OCD	2019. godina	U kontinuitetu	 DJELIMIČNO REALIZOVANO Održana su 4 sastanka između predstavnika MRSS i predstavnika opština, s ciljem da se identifikuju zajednički interesi i potrebe starijih za uslugama koje se mogu obezbijediti na međupopštinskom nivou. U opštini Bijelo Polje		500,00 eura	500,00 eura	Redovna sredstva	Potrebno je nastaviti sa uspostavljanjem usluga za starije na međupopštinskom nivou.

	međupostupskom nivou.				identifikovane su potrebe za uspostavljanjem regionalnog sloništa-prihvatišta. U opštinama Kotor, Berane i Kolašin identifikovane su potrebe za uspostavljanje usluge dnevnog boravka za stara lica.					
Uspostavljanje usluge prihvatišta/skloništa za sjeverne opštine.	Uspostavljena usluga prihvatišta – skloništa za sjeverne opštine.	MRSS Partneri: ZSDZ JLSU CSR OCD	2019. godina.	IV kvartal 2018. Godine.	REALIZOVANO Uspostavljena je usluga prihvatišta/skloništa u Bijelom Polju. JU Centar za podršku djeci i porodici dobio je licencu za pružanje usluge smještaja u prihvatištu skloništu. Prihvatište sklonište je kapaciteta 6 korisnika.		250.0 00,00 eura	250.000 ,00 eura	Redovna sredstva.	
Nastavak finansiranja prihvatišta u Risnu.	Nastavljeno finansiranje prihvatišta u Risnu.	MRSS Partneri: JUSDZ	2019. godina	U kontinuitetu.	DJELIMIČNO REALIZOVANO Nastavljeno je finansiranje prihvatišta u Risnu.		29.80 0,00 eura	29.800, 00 eura	Redovna sredstva	Potrebno je nastaviti finansiranje prihvatišta u Risnu.
Uspostavljanje usluge mala grupna zajednica za osobe sa invaliditetom.	Uspostavljena usluga za lica sa invaliditetom-mala grupna zajednica.	MRSS Partneri: JUSDZ	2019. godina	IV kvartal 2019. godine.	NIJE REALIZOVANO Usluga za lica sa invaliditetom mala grupna zajednica nije uspostavljena iz razloga što jedinice lokalne samouprave nisu obezbijedile zemljište za uspostavljanje ove usluge. U		200.0 00,00 eura		Redovna sredstva	

						narednom periodu potrebno je afirmisati lokalne samouprave u cilju prepoznavanja značaja za ovu uslugu.				
Renoviranje podova i uređenje zelenih površina u JU Dom starih Bijelo Polje.	Renovirani podovi i uređene zelene površine u JU Dom starih Bijelo Polje.	MRSS Partneri: JUSDZ	2019. godina	IV kvartal 2019. Godine.	REALIZOVANO Renovirani su podovi, 20 kupatila i uređenje zelenih površina u JU Dom starih Bijelo Polje .		80.00 0,00 eura	80.000, 00 eura	Redovna sredstva.	

Mjera 1.3. Unaprijediti multisektorske usluge za starije u lokalnim samoupravama

Zaključiti memorandum između dnevnog boravka za stara lica i centra za socijalni rad	Zaključen memorandum	MRSS Partneri: ZSDZ JUSDZ CZSR MZ MPS LSU	2019. godina	U kontinuitetu	DJELIMIČNO REALIZOVANO Potpisan je Memorandum o razumijevanju u Prijestonici Cetinje između centra za socijalni rad i NVO Udruženja paraplegičara Cetinje. Predmet memoranduma je kvalitetnija zaštita za korisnike usluga podrške za život u zajednici-dnevni boravak za stara lica.		1.000, 00 eura	1.000,0 0 eura	Redovna sredstva	Potrebno je nastaviti sa potpisivanj em memorand uma
--	----------------------	--	-----------------	----------------	---	--	----------------------	-------------------	---------------------	--

Mjera 1.4. Unaprijediti obezbjeđenje usluga socijalne zaštite starijih kroz podsticanje organizacija, preduzetnika, privrednih društava i fizičkih lica da pružaju usluge.

Mapirati usluge za starije koje pružaju organizacije, preduzetnici, privredna društva i fizička lica s ciljem da se unaprijedi planiranje i identifikuju potrebe i prioritete za održivo finansiranje ovih usluga iz sredstava javnih prihoda.	Broj organizacija civilnog društva koje pružaju usluge socijalne zaštite starijim.	ZSDZ Partneri: MRSS UIP- Odsjek za inspekciju socijalne i dječje zaštite LSU OCD	2019. godina.	I kvartal 2019. godine.	REALIZOVANO Zavod za socijalnu i dječju zaštitu je sačinio analizu Mapiranje usluga socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori iz koje se vidi vrsta usluge, teritorija na kojoj se pruža usluga, kapacitet pružaoca usluge. U analizi su navedeni licencirani i nelicencirani pružaoci usluga. Analiza je objavljena na web sajtu: http://www.zsdzcg.me/images/Biblioteka/MAPIRANJE%20USLUGA%20SOCIJALNE%20I%20DJE%C4%8CJE%20ZA%C5%A0TITE%20U%20CRNOJ%20GORI.pdf .	2.225,00 eura	2.225,00 eura	Redovna sredstva.	
--	--	--	---------------	-------------------------	---	---------------	---------------	-------------------	--

Napraviti analizu iz koje se vidi vrsta usluge, teritorija na kojoj se pruža usluga, broj korisnika, kapacitet pružaoca usluge, finansijski aranžman za pružanje usluge i drugi parametri koji omogućavaju uvid u kvalitet usluge.	Izrađena analiza iz koje se vidi vrsta usluge, teritorija na kojoj se pruža usluga, broj korisnika, kapacitet pružaoca usluge, finansijski aranžman za pružanje usluge i drugi parametri koji omogućavaju uvid u kvalitet usluge.	ZSDZ Partneri: MRSS UIP- Odsjek za inspekciju socijalne i dječje zaštite LSU OCD	2019. godina	I kvartal 2019. godine.	REALIZOVANO Zavod za socijalnu i dječju zaštitu je izradio analizu iz koje se vidi broj i vrsta usluge, teritorija na kojoj se pruža, kapacitet pružaoca usluge i drugi parametri. Analiza je objavljena na web sajtu: http://www.zsdzcg.me/images/Biblioteka/MAPIRANJE%20USLUGA%20SOCIJALNE%20DJE%C4%8CJE%20ZA%C5%A0TITE%20U%20CRNOJ%20GORI.pdf .		2.225,00 eura	2.225,00 eura	Redovna sredstva.	
--	---	--	--------------	-------------------------	---	--	---------------	---------------	-------------------	--

Održavanje sastanaka sa predstavnicima lokalnih samouprava i pružaocima usluga.	Održani sastanci.	MRSS Partneri: LSU CSR Pružaoци usluga socijalne i dječje zaštite OCD	2019. godina.	U kontinuitetu.	DJELIMIČNO REALIZOVANO Predstavници MRSS su održali sastanke sa predstavnicima lokalnih samouprava i predstavnicima pružaoca usluga u opštinama: Tivat, Herceg Novom, Kotoru, Danilovgradu, Plavu Rožajama, Beranama, Petnjici, Gusinju, Žabljaku, Pljevljima, Nikšiću, Mojkovcu, Bijelom Polju, Kolašinu, Prijestonici Cetinje i Glavnom gradu Podgorici, u cilju nastavka razvoja usluga u oblasti socijalne i dječje zaštite i uspostavljanja novih usluga na loklanom nivou. Izvršen je monitoring usluga u oblasti socijalne i dječje zaštite (pomoć u kući za odrasla i stara lica sa invaliditetom dnevni boravak za odrasla i stara lica sa invaliditetom, SOS telefon za žrtve nasilja, SOS dječja telefonska linija, prihvatilište za beskućnike, prihvatilište-sklonište za djecu žrtve nasilja, prihvatne stanice za žrtve nasilja, porodični saradnik) koje se pružaju u opštinama Herceg Novom, Kotoru, Danilovgradu, Plavu Rožajama, Beranama, Petnjici, Gusinju, Žabljaku,	500,0 0 eura	500,00 eura	Redovna sredstva.	Potrebno je nastaviti sa održavanjem sastanaka.
---	-------------------	--	------------------	-----------------	---	-----------------	----------------	-------------------	---

					Pljevljima, Nikšiću, Mojkovcu, Bijelom Polju, Kolašinu Prijestonici Cetinje.					
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Izrada izvještaja	Izrađen izvještaj	MRSS Partneri: LSU CSR Pružaoци usluga socijalne i dječje zaštite OCD	2019. godina	U kontinuitetu	DJELIMIČNO REALIZOVANO Sačinjen je izvještaj o uslugama iz oblasti socijalne i dječje zaštite koje se pružaju u opštinama Herceg Novom, Kotoru, Danilovgradu, Plavu Rožajama, Beranama, Petnjici, Gusinju, Žabljaku, Pljevljima, Nikšiću, Mojkovcu, Bijelom Polju, Kolašinu Prijestonici Cetinje, koji obuhvata naziv pružaoca usluge, broj korisnika usluge i finansijska sredstva.	500,0 0 eura	500,00 eura	Redovna sredstva	Potrebno je nastaviti sa izradom izvještaja
-------------------	-------------------	---	-----------------	----------------	---	-----------------	----------------	---------------------	--

Mjera 1.5. Razvijati volonterizam.

Kroz lokalne planove socijalne inkluzije podržati postojeće i planirati nove usluge socijalne zaštite, u kojima kao volonteri učestvuju stariji i mladi.	Indikator rezultata: Broj volontera koji učestvuju u pružanju usluga socijalne zaštite za starije.	LSU Partneri: OCD Pružaoци usluga	2019. godine	U kontinuitetu.	NIJE REALIZOVANO	Kroz lokalne planove socijalne inkluzije nisu podržane postojeće i planirane nove usluge socijalne zaštite, u kojima kao volonteri učestvuju stariji i mladi iz razloga što jedinice lokalne samouprave nisu donijele lokalne	Nisu potreb na dodat na sredst va.	Nisu potrebna dodatna sredstva .		
---	---	---	-----------------	-----------------	-------------------------	--	--	--	--	--

						planove socijalne inkluzije. Glavni grad Podgorica formirao je multisektorsku radnu grupu za izradu Lokalnog plana socijalne i dječje zaštite u I kvartalu 2019. godine. Rok za donošenje Lokalnog plana je I kvartal 2020. godine. Opština Tivat je 30.08.2019. godine formirala radnu grupu za izradu Lokalnog plana socijalne i dječje zaštite. Rok za donošenje Lokalnog plana je u II kvartalu 2019. godine. Opština Gusinje je krajem IV kvartala 2019. godine formirala radnu grupu za izradu Lokalnog plana socijalne i dječje zaštite. Rok za donošenje Lokalnog plana je 30.06.2020. godine.				
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

						U opštinama Plužine, Tivat i Andrijevica nije bilo aktivnosti u vezi sa izradom Lokalnog plana socijalne i dječje zaštite. Pojeekat IPA II „Jačanje kapaciteta sistema socijalne i dječje zaštite u Crnoj Gori“ je započeo sa aktivnostima u 2019. godini i istim su predviđene za jedinice lokalnih samouprava obuke za pripremu, sprovođenje i izvještavanje o sprovođenju Lokalnih planova socijalne i dječje zaštite u opštinama.					
Mjera 1.6. Unaprijediti kompetencije za samostalni život i donošenje odluka zasnovanih na informacijama.											
Izrada brošure o pravima iz socijalne zaštite starijih lica.	Izrađena brošura o pravima iz socijalne zaštite starijih lica.	MRSS Pratneri: ZSDZ CZSR Pružaoци usluga OCD	2019. godina.	IV kvartal 2019. godine.	REALIZOVANO JU Dom za stare Risan od 01.10.2018. godine izdaje časopis Doma starih "Glas Grabovac". Urednici i novinari časopisa su korisnici ustanove. Časopis se izdaje		2.000,0 0 eura	2.000,0 0 eura	Redovna sredstva.		

					jednom mjesečno. U toku 2019. godine izdato je 11 brojeva koji su i podijeljeni svim korisnicima Doma i starijim licima.					
Izarada Vodiča za zdravo starenje.	Izrađen Vodič za zdravo starenje.	MZ Partneri: Institut za javno zdravlje	2019. godina	U kontinuitetu.	DJELIMIČNO REALIZOVANO Institut za javno zdravlje izradio je Vodič za pružanje usluga u savjetovalištima za zdravo starenje, koji je objavljen na web sajtu: https://s3.eu-central-1.amazonaws.com/web.repository/ijzcg-media/files/1574233954-vodic-za-pruzanje-usluga-u-savjetovalistima-za-zdravo-starenje.pdf .		2.500,00 eura	2.500,00 eura	Redovna sredstva.	
Operativni cilj 2 Unaprijediti usluge socijalne zaštite starijih										
Indikator učinka: Najmanje 5% povećano finansiranje usluga za starije u odnosu na 2018. godinu.					Vrijednost na kraju druge godine sprovođenja strateškog dokumenta: Za 9,2 % povećano je finansiranje usluga za starije (smještaj u ustanovu, prihvatilište, pomoć u kući i dnevni boravak) obzirom da je za finansiranje usluga za starije u 2018. godini izdvojeno 661.968,00 eura, a u 2019 godini za finansiranje usluga za starije izdvojeno je 722.967,00 eura.					
Mjera 2.1. Razviti uslugu porodičnog smještaja za starije.										

Formiran radni tim za izradu analize.	Formiran radni tim.	ZSDZ Partneri: MRSS UIP- Odsjek za inspekciju socijalne i dječje zaštite LSU OCD	2019. godina.	II kvartal 2019. godine.	REALIZOVANO Zavod za socijalnu i dječju zaštitu je formirao radni tim za izradu analize potreba i potencijalnih resursa za razvoj usluge porodični smještaj za starije. Zavod je formirao radni tim čiji su predstavnici iz MRSS, socijalne inspekcije NVO „Naše doba“, Crvenog krsta i Glavnog grada.	500,00 eura	500,00 eura	Redovna sredstva.	
Održani sastanci radnog tima.	Broj održanih sastanaka.	ZSDZ Partneri: MRSS UIP- Odsjek za inspekciju socijalne i dječje zaštite LSU OCD	2019. godina	II kvartal 2018. godine	REALIZOVANO Zavod za socijalnu i dječju zaštitu je organizovao tri sastanka radne grupe, bile su česte konsultacije putem mejlova. Izrađena analiza potreba potencijalnih resursa za razvoj usluge porodični smještaj za starije nalazi se na sljedećem linku: http://www.zsdzcg.me/images/Biblioteka/Analiza%20potreba%20i%20potencijalnih%20resursa%20za%20razvoj%20usluge%20porodi%C4%8Dni%20smje%C5%A1taj%20za%20starije.pdf .	500,00 eura	500,00 eura	Redovna sredstva.	

Akreditovati program obuke namijenjen stručnim radnicima za uslugu porodičnog smještaja.	Broj akreditovanih programa obuke.	ZSDZ Partneri: CZSR	2019. godina.	I kvartal 2019. godine.	REALIZOVANO Zavod za socijalnu i dječju zaštitu je akreditovao program obuke namijenjen stručnim radnicima za uslugu porodičnog smještaja pod nazivom „Standardni porodični smještaj za odrasla i stara lica“.		Nisu potrebna dodatna sredstva.	Nisu potrebna dodatna sredstva.		
Obuka stručnih radnika i saradnika za uslugu porodičnog smještaja.	Broj polaznika obuke.	ZSDZ Partneri: CZSR	2019. godina.	II kvartal 2019. godine.	REALIZOVANO Zavod za socijalnu i dječju zaštitu je realizovao obuku stručnih radnika i saradnika za uslugu porodičnog smještaja. Broj polaznika je bio 16		Nisu potrebna dodatna sredstva.	Nisu potrebna dodatna sredstva.		

Mjera 2.3. Unaprijediti uslugu domskog smještaja starijih.

Formirati radne grupe za izradu plana transformacije javnih ustanova za smještaj starijih.	Formirana radna grupa za izradu plana transformacije javnih ustanova za smještaj starijih.	MRSS Partner: CSR JUSIDZ	2019. godina.	I kvartal 2019. godine.	REALIZOVANO JU Zavod Komanski most formirao je radnu grupu za izradu Plana transformacije, koju čine predstavnici, JU Zavoda Komanski most, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu, Ministarstva zdravlja i JU Centra za socijalni rad za Glavni grad Podgorica,		Nisu potrebna dodatna sredstva.	Nisu potrebna dodatna sredstva.		
--	--	-----------------------------------	------------------	-------------------------------	---	--	---------------------------------	---------------------------------	--	--

					opštinu u okviru Glavnog grada Golubovci i opštinu Tuzi.					
Renovirati objekat u Nikšiću za potrebe domskog smještaja za starije.	Renoviran objekat u Nikšiću za potrebe domskog smještaja za starije.	MRSS Partner: CSR	2019. godina	U kontinuitetu.	DJELIMIČNO REALIZOVANO Izgradnja Doma, koji je predviđen na mjestu bivše kasarne ispod Trebjese, obuhvata dvije faze. „Prva faza u okviru koje će biti rekonstruisana tri objekta (upravna zgrada i dva smještajna paviljona) počela je 19.08.2019. godine. Prvu fazu gradiće nikšićki konzorcijum LD Gradnja, Arhiboks, Ramel i Ening. Rok za rekonstrukciju je deset mjeseci. U drugoj fazi predviđena je rekonstrukcija dva objekta, takode 104 kapaciteta. Rok za podnošenje ponuda za drugu fazu radova završen je i predstoji postupak vrednovanja prispjelih ponuda.		1,8 miliona eura	1,8 miliona eura	Donatorska sredstva. Redovna sredstva.	

					Završetkom obje faze, Nikšić će dobiti prostor za boravak ukupno 208 starih osoba.					
Rekonstrukcija JU Zavod Komanski most.	Rekonstruisan JU Zavod Komanski most.	MRSS Partneri: CSR JUSIDZ	2019. godina.	II kvartal 2019. godine.	REALIZOVANO Implementiran je "Program energetske efikasnosti u javnim zgradama" - faze I i II, kojima je obuhvaćena primjena mjera energetske efikasnosti u JU Zavodu Komanski most. Kroz ovaj program postavljena je termoizolacija na krovu, uz zamjenu krovnog pokrivača, postavljena je termoizolacija na fasadi, zamijenjena je fasadna bravarija, instaliran je sistem grijanja i hlađenja, zamjenjene su svjetiljke, adaptirani su sanitarni čvorovi i ostali pratećim radovima. Radovi su završeni sredinom aprila.		3.220.000 ,00 eura	3.220.000 ,00 eura.	Redovna sredstva	
Rekonstrukcija JU Dom starih Risan (paviljon H).	Rekonstruisan JU Dom starih Risan (paviljon H).	MRSS Partneri: CSR JUSIDZ	2019. godina.	I kvartal 2019. godine.	REALIZOVANO Implementiran je "Program energetske efikasnosti u javnim zgradama" - faze I i II, kojima je obuhvaćena primjena mjera					

					energetske efikasnosti u JU Dom starih Risan. U paviljonu H zamijenjena je drvena bravarija sa eloksiranom bravarijom.					
Izvršiti pripremu starijih za korišćenje usluge smještaja od strane centara za socijalni rad.	Izvršena priprema starijih za korišćenje usluge smještaja od strane centara za socijalni rad.	MRSS Partneri: CSR JUSIDZ OSD	2019. godina.	U kontinuitetu.	DJELIMIČNO REALIZOVANO Javne ustanove za smještaj starijih lica u cilju informisanja korisnika imaju svoje web stranice: (http://www.domstarihpljevlja.me , http://www.domstarihisan.me , http://www.domstarihbp.me); na kojima se nalaze sve informacije vezane za uslugu smještaja. obezbijeđena je priprema za novih 227 korisnika usluga smještaja u javnim ustanovama socijalne i dječje zaštite koja obuhvata razgovor i osnaživanje, informisanje o načinu života kod pružaoca usluge, upoznavanje korisnika sa korisnicama i zaposlenim i izbor boravišne jedinice i sobnog druga.		Nisu potrebna dodatna sredstva.	Nisu potrebna dodatna sredstva.		

Operativni cilj 3: Unaprijediti sistem kvaliteta usluga za starije.										
Indikator učinka: Povećanje broja licenci za obavljanje djelatnosti za pružaoce usluga za starije za najmanje 20% u odnosu na 2018. godinu. Povećanje broja licenci za rad za najmanje 10% u odnosu na 2018. godinu.					Vrijednost na kraju druge godine sprovođenja strateškog dokumenta: Povećan je broj licenci za obavljanje djelatnosti za pružaoce usluga za starije za 126 % u odnosu na 2018. godinu, obzirom da je u 2018. godini broj licenci za obavljanje djelatnosti bio 19, a u 2019. godini broj licenci za obavljanje djelatnost je 43. Povećan je broj licenci za rad za 29,73 % u odnosu na 2018. godinu, obzirom da je u 2018. godini broj licenci za rad bio 370, a u 2019. godini broj licenci za rad je 480.					
Mjera 3.1. Unaprijediti standarde usluga za starije										
U skladu sa Analizom minimalnih standarda za pružanje usluge za podršku za život u zajednici, usluge smještaja, savjetodavno terapijske i socijalno-edukativne usluge modifikovati minimalne standarde usluga koje se pružaju starijima	Donijeti pravilnici o izmjenama i dopunama pravilnika o minimalnim standardima za pružanje usluge podrške za život u zajednici, usluge smještaja i savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge	MRSS Partneri: UIP- Odsjek za inspekciju socijalne i dječje zaštite ZSDZ JUSIDZ CZSR OCD	2019. godina.	III i IV kvartal 2019. godine.	REALIZOVANO Donijet Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluge smještaja odraslih i starih lica ("Službeni list CG", broj 65/19 od 02.12.2019); Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluga podrške za život u zajednici ("Službeni list CG", br. 63/19 od 18.11.2019);		Nisu potrebna dodatna sredstva.	Nisu potrebna dodatna sredstva.		

					Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima savjetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih usluga ("Službeni list CG", br. 76/19 od 31.12.2019); Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluge smještaja u prihvatilištu - skloništu ("Službeni list CG", br. 76/19 od 31.12.2019).					
Mjera 3.2. Unaprijediti uslove za izdavanje licence za obavljanje djelatnosti pružalaca usluge i licence za rad										
Nastaviti licenciranje stručnih radnika	Broj izdatih licenci stručnim radnicima	ZSDZ Partner: MRSS	2019. godina	U kontinuitetu	DJELIMIČNO REALIZOVANO Unaprijeđen sistem licenciranja stručnih radnika. U Zavodu za socijalnu i dječju zaštitu ukupan broj licenciranih stručnih radnika do 31.12.2019. godine je 483. Broj licenciranih stručnih radnika u 2019. godini je 110.		1.000, 00 eura	1.000, 00 eura	Redovna sredstva	Potrebno je nastaviti licenciranje stručnih radnika

Nastaviti licenciranje pružalaca usluga	Broj izdatih licenci za obavljanje djelatnosti pružanja usluga socijalne zaštite starijih	MRSS Partneri: UIP - Odsjek za inspekciju socijalne i dječje zaštite Pružaoци usluga	2019. godina	U kontinuitetu	DJELIMIČNO REALIZOVANO Ministarstvo rada i socijalnog staranja je nastavilo da licenciranjem pružaoца usluga u oblasti socijalne i dječje zaštite. U 2019. godini licencirano je 24 pružaoца usluga.		1.000,00 eura	1.000,00 eura	Redovna sredstva	Potrebno je nastaviti licenciranje pružalaca usluga.
Akreditovati programe obuke za stručne radnike, stručne saradnike i saradnike koji rade sa starijima.	Akreditovani programi obuke za stručne radnike, stručne saradnike i saradnike koji rade sa starijima	ZSDZ Partneri: MRSS UIP - Odsjek za inspekciju socijalne i dječje zaštite OCD	2019. godina	U kontinuitetu	DJELIMIČNO REALIZOVANO Tokom 2019. godine akreditovana su dva programa obuke za stručne radnike, stručne saradnike i saradnike koji rade sa starijima: -Standardni porodični smještaj za odrasla i starija lica i -Psiho-socijalna podrška u zajednici.		4.000,00 eura	4.000,00 eura	Redovna sredstva	

Status realizacije:

Aktivnost realizovana

Realizacija u toku

Nerealizovana aktivnost

III PREPORUKE ZA NAREDNE FAZE SPROVOĐENJA STRATEŠKOG DOKUMENTA

U narednom periodu potrebno je da se realizacija sledećih mjera i aktivnosti nastavi i u 2020. godini radi unapređenja socijalne zaštite starijih u Crnoj Gori - posebno radi daljeg unapređenja usluga u oblasti socijalne zaštite za starije:

- Podstaci lokalne samouprave da revidiraju lokalne planove i identifikuju odgovarajuću uslugu za starije za kojom postoji najveća potreba u zajednici;
- Usluge pomoć u kući i dnevni boravak za starije integrisati sa zdravstvenom zaštitom i njegom;
- Razviti sistem monitoringa, evaluacije i izveštavanja za pružanje usluga socijalne zaštite od sredstava javnih prihoda (iz budžeta) preko konkursa, javnih poziva i na druge načine u skladu sa zakonom;
- Obezbijediti da organizacije, preduzetnici, privredna društva i fizička lica, koji pružaju usluge socijalne zaštite starijih iz sredstava javnih prihoda, ove usluge pružaju preko centara za socijalni rad;
- Raditi na unapređenju informatičke pismenosti starijih, u saradnji s organizacijama civilnog društva, privrednim društvima, obrazovnim institucijama i dr;
- Raditi na informisanju starijih o pitanjima značajnim za donošenje životno važnih odluka (npr. o testamentu, raspolaganju imovinom, u vezi s obezbjeđenjem usluga socijalne zaštite, zaštitom imovinskih prava, o dostupnosti prava i usluga starijima u oblasti zdravstvene zaštite, penzijskog i invalidskog osiguranja, socijalne zaštite, o diskriminaciji starijih, zlostavljanju i zanemarivanju starijih lica i dr.);
- Jačati stručne kompetencije stručnih radnika u centrima za socijalni rad za korišćenje usluge porodični smještaj za starije;
- Obezbijediti razvoj inovativnih usluga podrške za život u zajednici, na državnom i lokalnom nivou, u skladu s obezbijeđenim sredstvima iz budžeta i drugih izvora;
- Uraditi transformaciju javnih ustanova za smještaj starijih – JU Zavod „Komanski most“;
- Unaprjeđivati kapacitete postojećih javnih ustanova za smještaj starijih, u pogledu prostora, opreme i kadra;
- Unaprijediti sistem licenciranja za pružaoce usluga i stručne radnike i vršiti praćenje njegove primjene i evaluaciju (bližih uslova za izdavanje licence, obnavljanje licence, privremeno ukidanje i oduzimanje licence organizacijama i stručnim radnicima, i dr.), kao i unaprijediti rješenja u vezi sa sertifikacijom saradnika;
- Kreirati programe obuke, akreditovati ih i realizovati obuke za stručne radnike, stručne saradnike i saradnike koji rade sa starijima.